

UREDBA (ES) št. 714/2009 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. julija 2009

o pogojih za dostop do omrežja za čezmejnje izmenjave električne energije in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1228/2003

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 95 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ⁽¹⁾,ob upoštevanju mnenja Odbora regij ⁽²⁾,v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj notranjega trga z električno energijo, ki se postopoma uvaja od leta 1999, je zagotavljanje resnične izbire vsem potrošnikom v Skupnosti, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti in več čezmejne trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnosti.
- (2) Direktiva 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo ⁽⁴⁾ in Uredba (ES) št. 1228/2003 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o pogojih za dostop do omrežja za čezmejnje izmenjave električne energije ⁽⁵⁾ sta znatno prispevali k oblikovanju takega notranjega trga z električno energijo.
- (3) Vendar trenutno v Skupnosti obstajajo ovire pri prodaji električne energije pod enakimi pogoji, brez diskriminacije ali ovir. Predvsem še ne obstaja nediskriminatoren dostop do omrežij in enako učinkovita raven regulativnega nadzora v vseh državah članicah, še vedno pa obstajajo ločeni trgi.

(4) Komisija je v sporočilu z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Energetska politika za Evropo“ poudarila pomen vzpostavitve notranjega trga z električno energijo in zagotavljanja enakovrednih pogojev za vsa elektroenergetska podjetja v Skupnosti. Sporočili Komisije z dne 10. januarja 2007 z naslovom „Možnosti za notranji trg s plinom in električno energijo“ ter „Preiskava na podlagi člena 17 Uredbe (ES) št. 1/2003 v panogi plina in elektroenergetski panogi (Končno poročilo)“ sta pokazali, da obstoječa pravila in ukrepi ne zagotavljajo potrebnega okvira kakor tudi ne oblikovanja povezovalnih zmogljivosti za doseganje cilja dobro delujočega, učinkovitega in odprtega notranjega trga.

(5) Poleg temeljitega izvajanja obstoječega regulativnega okvira bi bilo treba v skladu z navedenimi sporočili prilagoditi regulativni okvir notranjega trga z električno energijo iz Uredbe (ES) št. 1228/2003.

(6) Zlasti je potrebno večje sodelovanje in usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov, da bi oblikovali kodekse omrežij za zagotavljanje in upravljanje dejanskega in preglednega čezmejne dostopa do prenosnih omrežij ter da bi zagotovili usklajeno in dovolj v prihodnost usmerjeno načrtovanje in dober tehnični razvoj prenosnega sistema v Skupnosti, vključno z oblikovanjem povezovalnih zmogljivosti, z ustreznim upoštevanjem varovanja okolja. Navedeni kodeksi omrežij bi morali biti v skladu z okvirnimi smernicami, ki so po naravi nezavezujoče (okvirne smernice) in ki jih razvije Agencija za sodelovanje energetskih regulatorjev, ustanovljena z Uredbo (ES) št. 713/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o ustanovitvi Agencije za sodelovanje energetskih regulatorjev ⁽⁶⁾ (Agencija). Agencija bi morala imeti vlogo pri pregledovanju osnutkov kodeksov omrežij, ki bi temeljilo na dejanskem stanju, vključno z njihovo usklajenostjo z okvirnimi smernicami, in moralo bi ji biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Agencija bi morala oceniti predloge sprememb kodeksov omrežij in moralo bi ji biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Operaterji prenosnih sistemov bi morali s svojimi omrežji upravljati v skladu z navedenimi kodeksi omrežij.

⁽¹⁾ UL C 211, 19.8.2008, str. 23.

⁽²⁾ UL C 172, 5.7.2008, str. 55.

⁽³⁾ Mnenje Evropskega parlamenta z dne 18. junija 2008 (še ni objavljeno v Uradnem listu), Skupno stališče Sveta z dne 9. januarja 2009 (UL C 75 E, 31.3.2009, str. 16) in Stališče Parlamenta z dne 22. aprila 2009 (še ni objavljeno v Uradnem listu). Sklep Sveta z dne 25. junija 2009.

⁽⁴⁾ UL L 176, 15.7.2003, str. 37.

⁽⁵⁾ UL L 176, 15.7.2003, str. 1.

(7) Da bi zagotovili optimalno upravljanje omrežja za prenos električne energije in da se omogočita čezmejno trgovanje z električno energijo in njena čezmejna dobava v Skupnosti, bi bilo treba ustanoviti Evropsko mrežo operaterjev

⁽⁶⁾ Glej stran 1 tega Uradnega lista.

- prenosnih omrežij za električno energijo (ENTSO za električno energijo). Naloge ENTSO za električno energijo bi se morale izvajati v skladu s pravili Skupnosti o konkurenci, ki se še naprej uporabljajo za odločitve ENTSO za električno energijo. Naloge ENTSO za električno energijo bi morale biti točno določene, njene delovne metode pa bi morale zagotavljati, da deluje učinkovito, da je zagotovljena preglednost in reprezentativnost ENTSO za električno energijo. S kodeksi omrežij, ki jih pripravi ENTSO za električno energijo, ne bi smeli nadomestiti potrebnih nacionalnih tehničnih kodeksov za notranja vprašanja. Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, bi morali operaterji prenosnih sistemov znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni s kodeksi omrežij in nezavezujočim 10-letnim razvojnim načrtom omrežij na ravni Skupnosti. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje in spremljati učinkovitost delovanja omrežja na regionalni ravni. Sodelovanje na regionalni ravni bi moralo biti združljivo z razvojem konkurenčnega in učinkovitega notranjega trga z električno energijo.
- (8) Vsi udeleženci na trgu so zainteresirani za delo, ki se pričakuje od ENTSO za električno energijo. Zato je učinkovito posvetovanje ključnega pomena, obstoječe strukture, vzpostavljene za spodbujanje in racionalizacijo postopka posvetovanja, npr. Zveza za koordinacijo prenosa električne energije, nacionalni regulatorji ali Agencija, pa bi morale igrati pomembno vlogo.
- (9) Da bi zagotovili večjo preglednost v zvezi s celotnim omrežjem za prenos električne energije v Skupnosti, bi morala ENTSO za električno energijo sestaviti, objaviti in redno posodabljeni nezavezujoči 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno Skupnost (razvojni načrt omrežja za Skupnost). Vanj bi bilo treba vključiti izvedljiva omrežja za prenos električne energije in potrebne regionalne povezave, ki so pomembne s poslovnega vidika in vidika zanesljivosti oskrbe.
- (10) Za zagotavljanje hitrega prilagajanja spremenjenim okoliščinam bi ta uredba morala predpisati osnovna načela glede postavitve cen in dodeljevanja zmogljivosti ter obenem zagotavljati sprejetje smernic, ki natančno opredeljujejo nadaljnja pomembna načela in metodologije.
- (11) Na odprtem, konkurenčnem trgu bi morali operaterji prenosnih sistemov za stroške, nastale zaradi gostovanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih, prejeti nadomestilo od operaterjev prenosnih sistemov, iz katerih izvirajo ti čezmejni pretoki in v katerih le-ti ponikajo.
- (12) Pri določanju nacionalnih omrežnih tarif bi se morala upoštevati plačila in prejemki, ki izvirajo iz nadomestila med operaterji prenosnih sistemov.
- (13) Dejanski znesek za plačila za čezmejni dostop do omrežja lahko precej niha, odvisno od vključenih operaterjev prenosnih sistemov in zaradi razlik v strukturi tarifnih sistemov, ki se uporabljajo v državah članicah. Za preprečevanje izkrivljanja trgovanja je torej potrebna določena stopnja uskladitve.
- (14) Potreben je ustrezen sistem dolgoročnih lokacijskih signalov, ki bi na podlagi različnih cen za dostop do omrežja za proizvajalce in/ali odjemalce temeljil na načelu, da višina cene dostopa do omrežja odraža ravnovesje med proizvodnjo in odjemom zadevne regije.
- (15) Zato ne bi bilo primerno uporabiti tarif, ki temeljijo na oddaljenosti med proizvajalcem in odjemalcem, ali v primeru, da so ustrezni lokacijski signali vzpostavljeni, posebne tarife, ki jo plačajo le izvozniki ali uvozniki poleg splošne cene za dostop do državnega omrežja.
- (16) Predpogoj za učinkovito konkurenco na notranjem trgu z električno energijo so nediskriminatorne in pregledne cene za uporabo omrežja, vključno s povezovalnimi daljnovodi v prenosnem omrežju. Razpoložljive zmogljivosti teh vodov bi bilo treba določiti na najvišjo možno vrednost skladno z varnostnimi standardi za zanesljivo delovanje omrežja.
- (17) Pomembno je izogniti se izkrivljanju konkurence zaradi različnih varnostnih standardov ter standardov za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov v državah članicah. Poleg tega bi bilo treba udeležencem na trgu zagotoviti preglednost razpoložljivih prenosnih zmogljivosti ter varnostnih standardov in standardov za načrtovanje in obratovanje, ki vplivajo na razpoložljivost prenosnih zmogljivosti.
- (18) Iz spremljanja trga, ki ga zadnja leta izvajajo nacionalni regulativni organi in Komisija, je razvidno, da trenutno veljavne zahteve po preglednosti in pravila glede dostopa do infrastrukture ne zadostujejo za zagotovitev pravega, dobro delujočega, odprtega in učinkovitega notranjega trga z električno energijo.
- (19) Da lahko vsi udeleženci na trgu ocenijo splošno stanje glede povpraševanja in ponudbe ter prepoznajo razloge za gibanje veleprodajnih cen, je potreben enak dostop do informacij, kar zadeva fizično stanje in učinkovitost sistema. To vključuje podrobnejše informacije o proizvodnji električne energije, ponudbi in povpraševanju, vključno z napovedmi, zmogljivosti omrežja in medsebojnih povezav, pretoku in vzdrževanju, izravnavi in rezervnih zmogljivostih.

- (20) Za večje zaupanje v trg se morajo udeleženci zanesti, da so za osebe, ki zagrešijo zlorabe, zagotovljene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Pristojni organi bi morali imeti pooblastila, da učinkovito raziščejo obtožbe glede tržnih zlorab. V ta namen je potrebno, da imajo pristojni organi dostop do podatkov, ki zagotavljajo informacije o operativnih odločitvah dobaviteljev. Na trgu z električno energijo mnoge pomembne odločitve sprejemajo proizvajalci energije, ki morajo s tem povezane informacije dati na voljo pristojnim organom za določeno obdobje, tako da so jim lahko dostopne. Pristojni organi bi morali tudi redno spremljati, ali operaterji prenosnih sistemov ravnajo v skladu s pravili. Manjši proizvajalci energije, ki nimajo realnih možnosti za izkrivljanje trga, bi morali biti izvzeti iz te obveznosti.
- (21) Morala bi obstajati pravila o uporabi prihodkov iz postopkov razreševanja prezasedenosti, razen če posebna narava zadevnega povezovalnega daljnovoda utemeljuje izvzetje iz teh pravil.
- (22) Razreševanje problemov prezasedenosti bi moralo zagotavljati ustrezne ekonomske signale operaterjem prenosnih sistemov in udeležencem na trgu in temeljiti na tržnih mehanizmihi.
- (23) Močno bi bilo treba spodbujati naložbe v večje nove infrastrukture, hkrati pa zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga z električno energijo. Da bi spodbujali pozitivne učinke izvzetih povezovalnih daljnovodov za enosmerni tok na konkurenco in zanesljivost oskrbe, bi bilo treba raziskati tržni interes v načrtovalni fazi projekta in sprejeti pravila upravljanja prezasedenosti. Če so povezovalni daljnovodi za enosmerni tok na ozemlju več držav članic, v skrajnem primeru zahtevek za izvzetje obravnava Agencija, da se bolje upoštevajo njegove čezmejne posledice in olajša njegova upravna obravnava. Zaradi izredno velikega profila tveganj pri konstrukciji takih izvzetih velikih infrastrukturnih projektov bi bilo poleg tega treba omogočiti začasno odstopanje od pravil o popolnem ločevanju za podjetja, ki jih zanimata dobava in proizvodnja, v zvezi z zadevnimi projekti. Izvzetja, odobrena v skladu z Uredbo (ES) št. 1228/2003, se uporabljajo do izteka veljavnosti, kot je določeno v odločitvi o odobritvi izvzetja.
- (24) Za zagotavljanje nemotenega delovanja notranjega trga z električno energijo bi bilo treba predvideti postopke za sprejemanje odločb in smernic, ki med drugim zadevajo postavitev cen in dodeljevanje zmogljivosti s strani Komisije in obenem zagotavljajo sodelovanje regulativnih organov držav članic v tem procesu, če je to ustrezno, v okviru njihovih evropskih združenj. Regulativni organi skupaj z drugimi ustreznimi organi držav članic pomembno prispevajo k pravilnemu delovanju notranjega trga z električno energijo.
- (25) Nacionalni regulativni organi bi morali zagotoviti skladnost s pravili iz te uredbe in smernicami, sprejetimi na podlagi te uredbe.
- (26) Države članice in pristojni nacionalni organi bi morali Komisiji predložiti ustrezne informacije. Komisija bi morala te informacije obravnavati zaupno. Komisija bi morala imeti možnost, da zahteva primerne informacije neposredno od zadevnih podjetij, če je to potrebno, pod pogojem, da so pristojni nacionalni organi o tem obveščeni.
- (27) Države članice bi morale določiti pravila glede kazni za kršitve določb te uredbe in zagotoviti njihovo izvajanje. Kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne.
- (28) Ukrepe, potrebne za izvajanje te uredbe, bi bilo treba sprejeti v skladu s Sklepom Sveta 1999/468/ES z dne 28. junija 1999 o določitvi postopkov za uresničevanje Komisiji podeljenih izvedbenih pooblastil ⁽¹⁾.
- (29) Zlasti bi bilo treba Komisiji podeliti pooblastila za določitev ali sprejetje smernic, potrebnih za izpolnjevanje minimalne stopnje usklajenosti, ki je potrebna za doseganje cilja te uredbe. Ker so ti ukrepi splošnega obsega in so namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem z novimi nebitvenimi določbami, jih je treba sprejeti v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 5a Sklepa 1999/468/ES.
- (30) Ker cilja te uredbe, in sicer zagotovitve usklajenega okvira za čezmejne izmenjave električne energije, države članice ne morejo zadovoljivo doseči in ker ta cilj lažje doseže Skupnost, Skupnost lahko sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe. Skladno z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne prekoračuje okvirov, ki so potrebni za doseganje navedenega cilja.
- (31) Glede na obseg sprememb Uredbe (ES) št. 1228/2003 v tej uredbi je zaradi jasnosti in racionalnosti zaželeno, da se zadevne določbe prenovijo in z novo uredbo združijo v enotno besedilo –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Vsebina in področje uporabe

Namen te uredbe je:

- (a) določiti poštena pravila za čezmejno izmenjavo električne energije in tako pospešiti konkurenco na notranjem trgu z električno energijo ob upoštevanju posebnosti nacionalnih

⁽¹⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

in regionalnih trgov. To vključuje vzpostavitev mehanizma nadomestil za čezmejni pretok električne energije in določitev usklajenih načel za tarife čezmejnega prenosa in za dodeljevanje razpoložljivih povezovalnih zmogljivosti med nacionalnimi prenosnimi sistemi;

- (b) spodbuditi nastanek dobro delujočega in preglednega veleprodajnega trga z visoko stopnjo zanesljivosti oskrbe z električno energijo. V njej so določeni mehanizmi za usklajitev zadevnih pravil za čezmejno izmenjavo električne energije.

Člen 2

Opredelitev pojmov

1. Za namene te uredbe se uporabljajo opredelitve iz člena 2 Direktive 2009/72/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo ⁽¹⁾ z izjemo opredelitve pojma „povezovalni daljnovod“, ki se nadomesti z naslednjim:

- „povezovalni daljnovod“ pomeni prenosni daljnovod, ki prečka ali povezuje mejo med državami članicami in ki spaja nacionalna prenosna omrežja držav članic.
2. Uporabljajo se naslednje opredelitve pojmov:
- (a) „regulativni organi“ pomenijo regulativne organe iz člena 35(1) Direktive 2009/72/ES;
- (b) „čezmejni pretok“ pomeni fizični pretok električne energije po prenosnem omrežju države članice, ki nastane zaradi vpliva dejavnosti proizvajalcev in/ali odjemalcev zunaj te države članice na njenem prenosnem omrežju;
- (c) „prezasedenost“ pomeni stanje, ko povezava med nacionalnimi prenosnimi omrežji zaradi premajhne zmogljivosti povezovalnih daljnovodov in/ali zadevnih nacionalnih prenosnih sistemov ne more sprejeti vsega fizičnega pretoka, nastalega zaradi mednarodnega trgovanja na zahtevo udeležencev na trgu;
- (d) „napovedani izvoz“ pomeni pošiljanje električne energije v eni državi članici na podlagi pogodbenega dogovora o ustreznem istočasnem odjemu (napovedani uvoz) električne energije v drugi državi članici ali v tretji državi;
- (e) „napovedani tranzit“ pomeni okoliščine, ko pride do napovedanega izvoza električne energije in ko določena pot za prenos vključuje državo, v kateri se ne opravi niti pošiljanje niti ustrezni istočasni odjem električne energije;

- (f) „napovedani uvoz“ pomeni odjem električne energije v državi članici ali v tretji državi, ki se opravi istočasno kot pošiljanje električne energije (napovedani izvoz) v drugi državi članici;
- (g) „novi povezovalni daljnovod“ pomeni povezovalni daljnovod, ki ni zgrajen do 4. avgusta 2003.

Če so prenosna omrežja dveh ali več držav članic v celoti ali delno vključena v en kontrolni blok, se izključno za namene mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov iz člena 13 šteje, da je kontrolni blok kot celota del prenosnega omrežja ene od zadevnih držav članic, s čimer se zagotovi, da se pretoki znotraj kontrolnih blokov ne štejejo za čezmejni pretok iz točke (b) prvega pododstavka tega odstavka in da ne prihaja do izplačila nadomestil v skladu s členom 13. Regulativni organi zadevnih držav članic lahko odločijo, kateri od zadevnih držav članic bo pripadal kontrolni blok kot celota.

Člen 3

Certificiranje operaterjev prenosnih sistemov

1. Komisija preuči vsako obvestilo o odločitvi o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom 10(6) Direktive 2009/72/ES takoj, ko ga prejeme. Komisija v dveh mesecih po prejemu takšnega obvestila zadevnemu nacionalnemu regulativnemu organu izda mnenje glede skladnosti s členom 10(2) ali členom 11 ter členom 9 Direktive 2009/72/ES.

Komisija lahko pri pripravi mnenja iz prvega pododstavka od Agencije zahteva, da poda svoje mnenje o odločitvi nacionalnega regulativnega organa o certifikaciji. V tem primeru se dvomesečni rok iz prvega pododstavka podaljša za nadaljnja dva meseca.

Če Komisija v rokih iz prvega in drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da odločitvi regulativnega organa ne nasprotuje.

2. V dveh mesecih po prejetju mnenja Komisije nacionalni regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju operaterja prenosnega sistema, pri čemer v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Odločitev regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj.

3. Regulativni organi in/ali Komisija lahko v kateri koli fazi postopka od operaterja prenosnega sistema in/ali podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izvajanje svojih nalog iz tega člena.

4. Regulativni organi in Komisija poskrbijo za zaupnost poslovno občutljivih informacij.

⁽¹⁾ Glej stran 55 tega Uradnega lista.

5. Komisija lahko sprejme smernice, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo odstavkov 1 in 2 tega člena. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

6. Če Komisija prejme obvestilo o certificiranju operaterja prenosnega sistema v skladu s členom 9(10) Direktive 2009/72/ES, sprejme odločitev o certificiranju. Regulativni organ ravna v skladu z odločitvijo Komisije.

Člen 4

Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo

Vsi operaterji prenosnih sistemov sodelujejo na ravni Skupnosti prek ENTSO za električno energijo, da bi spodbudili dokončno oblikovanje in delovanje notranjega trga za električno energijo in čezmejne trgovine ter zagotovili optimalno upravljanje, usklajeno delovanje in dober tehnični razvoj evropskega omrežja za prenos električne energije.

Člen 5

Ustanovitev ENTSO za električno energijo

1. Operaterji prenosnih sistemov za električno energijo do 3. marca 2011 predložijo Komisiji in Agenciji osnutek statuta bodoče ENTSO za električno energijo, seznam članov in osnutek poslovnika, vključno s pravilnikom za posvetovanje z drugimi zainteresiranimi stranmi.

2. V dveh mesecih po prejetju teh informacij Agencija po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani, zlasti uporabnike sistema, vključno z odjemalci, Komisiji predloži mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika.

3. Komisija poda mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika, ob upoštevanju mnenja Agencije iz odstavka 2 in v treh mesecih po prejetju mnenja Agencije.

4. Operaterji prenosnih sistemov v treh mesecih po prejetju mnenja Komisije ustanovijo ENTSO za električno energijo, sprejmejo statut in poslovnik ter ju objavijo.

Člen 6

Oblikovanje kodeksov omrežij

1. Komisija po posvetovanju z Agencijo, ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi pripravi letni seznam prednostnih nalog, v katerem so navedena področja iz člena 8(6), ki jih je treba vključiti v oblikovanje kodeksov omrežij.

2. Komisija od Agencije zahteva, da v razumnem roku, ki ni daljši od šestih mesecev, predloži nezavezujočo okvirno smernico (okvirna smernica), v kateri so v skladu s členom 8(7) določena jasna in objektivna načela za pripravo kodeksov omrežij za področja iz prednostnega seznama. Vsaka okvirna smernica prispeva k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga. Komisija lahko ta rok na utemeljeno zahtevo Agencije podaljša.

3. Agencija se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o okvirni smernici na odprt in pregleden način formalno posvetuje z ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

4. Če Komisija meni, da okvirna smernica ne prispeva k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in uspešnemu delovanju trga, lahko od Agencije zahteva, da okvirno smernico v razumnem roku revidira in jo ponovno predloži Komisiji.

5. Če Agencija v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavkov 2 ali 4, okvirne smernice ne predloži ali je ne predloži ponovno, zadevno okvirno smernico pripravi Komisija.

6. Komisija od ENTSO za električno energijo zahteva, naj v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev, Agenciji predloži kodeks omrežja, ki je v skladu z ustrežno okvirno smernico.

7. Agencija pošlje ENTSO za električno energijo utemeljeno mnenje o kodeksu omrežja v treh mesecih po njegovem prejetju, v tem roku pa se Agencija lahko uradno posvetuje z ustreznimi zainteresiranimi stranmi.

8. ENTSO za električno energijo lahko kodeks omrežja spremeni v skladu z mnenjem Agencije in ga ponovno predloži Agenciji.

9. Ko se Agencija prepriča, da je kodeks omrežja v skladu z ustrežno okvirno smernico, ga predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje v razumnem roku. Če Komisija navedenega kodeksa omrežja ne sprejme, navede razloge za to.

10. Če ENTSO za električno energijo kodeksa omrežja ne pripravi v roku, ki ga določi Komisija v skladu z odstavkom 6, lahko Komisija od Agencije zahteva, da pripravi osnutek kodeksa omrežja na podlagi ustrezne okvirne smernice. Agencija se lahko med pripravo osnutka kodeksa omrežja v skladu s tem odstavkom še nadalje posvetuje. Agencija osnutek kodeksa omrežja, pripravljen na podlagi tega odstavka, predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje.

11. Komisija lahko na lastno pobudo, če ENTSO za električno energijo ni pripravila kodeksa omrežja ali če Agencija ni pripravila osnutka kodeksa omrežja iz odstavka 10 tega člena ali na priporočilo Agencije po odstavku 9 tega člena sprejme enega ali več kodeksov omrežja za področja, naštetih v členu 8(6).

Če Komisija predlaga sprejetje kodeksa omrežja na lastno pobudo, se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o osnutku kodeksa omrežja posvetuje z Agencijo, ENTSO za električno energijo in drugimi ustreznimi zainteresiranimi stranmi. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

12. Ta člen ne posega v pravico Komisije, da sprejema in spreminja smernice iz člena 18.

Člen 7

Spremembe kodeksov omrežij

1. Osnutek sprememb kodeksov omrežij, sprejetih v skladu s členom 6, lahko Agenciji predlagajo osebe, pri katerih obstaja verjetnost interesa za zadevni kodeks omrežja, vključno z ENTSO za električno energijo, operaterji prenosnih sistemov, uporabniki omrežja in odjemalci. Agencija lahko predlaga spremembe tudi na lastno pobudo.

2. Agencija se posvetuje z vsemi zainteresiranimi stranmi v skladu s členom 10 Uredbe (ES) št. 713/2009. Po končanem postopku lahko Agencija Komisiji predloži utemeljene predloge sprememb s pojasnilom o tem, kako so ti predlogi skladni s cilji kodeksov omrežij iz člena 6(2) te uredbe.

3. Komisija lahko ob upoštevanju predlogov Agencije sprejme spremembe kodeksov omrežij, sprejetih v skladu s členom 6. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebistvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

4. Obravnava predlogov sprememb v skladu s postopkom iz člena 23(2) je omejena na obravnavo vidikov v zvezi s predlaganimi spremembami. Te predlagane spremembe ne posegajo v druge spremembe, ki jih lahko predlaga Komisija.

Člen 8

Naloge ENTSO za električno energijo

1. ENTSO za električno energijo na zahtevo Komisije v skladu s členom 6(6) oblikuje kodekse omrežij za področja iz odstavka 6 tega člena.

2. ENTSO za električno energijo lahko oblikuje kodekse omrežij za področja iz odstavka 6, da bi dosegli cilje, določene v členu 4, kadar se ti kodeksi ne nanašajo na področja, za katera je Komisija nanjo naslovila zahtevo. Ti kodeksi omrežij se predložijo v mnenje Agenciji. ENTSO za električno energijo to mnenje ustrezno upošteva.

3. ENTSO za električno energijo sprejme:

- (a) skupne instrumente za upravljanje omrežij, da se zagotovi uskladitev upravljanja omrežij v običajnih in izrednih razmerah, vključno s skupno lestvico za razvrščanje incidentov, in načrte raziskav;
- (b) nezavezujoč 10-letni razvojni načrt omrežja za celotno Skupnost (razvojni načrt omrežja za Skupnost), vključno z napovedjo glede zadostnosti evropske proizvodnje, in sicer vsako drugo leto;
- (c) priporočila za usklajevanje tehničnega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov Skupnosti in tretjih držav;
- (d) letni delovni program;
- (e) letno poročilo;
- (f) letno zimsko in poletno napoved glede zadostnosti proizvodnje.

4. V napovedi glede zadostnosti evropske proizvodnje iz točke (b) odstavka 3 je zajeta skupna zadostnost elektroenergetskega sistema glede tekočega in napovedanega povpraševanja po električni energiji v naslednjih petih letih in v obdobju med 5 in 15 leti po datumu te napovedi. Napoved glede zadostnosti evropske proizvodnje električne energije temelji na nacionalnih napovedih glede zadostnosti proizvodnje, ki jih pripravijo posamezni operaterji prenosnih sistemov.

5. Letni delovni program iz točke (d) odstavka 3 vsebuje seznam in opis kodeksov omrežij, ki jih je treba pripraviti, načrt usklajevanja za upravljanje omrežja, dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti v zadevnem letu, in okvirni časovni raspored.

6. Kodeksi omrežij iz odstavkov 1 in 2 urejajo naslednja področja, pri čemer se po potrebi upoštevajo regionalne posebnosti:

- (a) pravila glede varnosti in zanesljivosti omrežja, vključno s pravili o tehničnih rezervnih zmogljivostih prenosa za zanesljivo obratovanje omrežja;
- (b) pravila o priključevanju na omrežje;
- (c) pravila za dostop tretjih strani;
- (d) pravila glede izmenjave podatkov in poravnave;
- (e) pravila glede medobratovalnosti;
- (f) operativne postopke v izrednih razmerah;
- (g) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti;
- (h) pravila glede trgovanja, povezana s tehničnim in operativnim zagotavljanjem storitev za dostop do omrežja ter z izravnavo odstopanj;

- (i) pravila glede preglednosti;
- (j) pravila glede izravnave, tudi z omrežjem povezana pravila glede rezervne električne energije;
- (k) pravila glede usklajenih tarifnih struktur za prenos, vključno z lokacijskimi signali in pravili glede nadomestil med operaterji prenosnega sistema, ter
- (l) energetska učinkovitost električnih omrežij.

7. Kodeksi omrežij se pripravijo v zvezi z vprašanji čezmejnih omrežij in vprašanji povezovanja trgov ter ne posegajo v pravico držav članic, da sprejmejo nacionalne kodekse omrežij, ki ne vplivajo na čezmejno trgovino.

8. ENTSO za električno energijo spremlja in analizira izvajanje kodeksov omrežij in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 6(11), in njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil glede spodbujanja povezovanja trgov. ENTSO za električno energijo o svojih ugotovitvah poroča Agenciji, rezultate analize pa vključuje v letno poročilo iz točke (e) odstavka 3 tega člena.

9. ENTSO za električno energijo da na voljo vse informacije, ki jih zahteva Agencija za izpolnitev nalog v okviru člena 9(1).

10. ENTSO za električno energijo vsaki dve leti sprejme in objavi razvojni načrt omrežja za Skupnost. Razvojni načrt omrežja za Skupnost vključuje modeliranje integriranega omrežja, scenarije razvoja, napoved glede zadostnosti evropske proizvodnje in oceno prožnosti sistema.

Razvojni načrt omrežja za Skupnost zlasti:

- (a) temelji na nacionalnih naložbenih načrtih, ob upoštevanju regionalnih naložbenih načrtov iz člena 12(1) in po potrebi vidikov Skupnosti za načrtovanje omrežij, vključno s smernicami za vseevropska energetska omrežja v skladu z Odločbo št. 1364/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾;
- (b) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov omrežja in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz člena 8 ter členov 13 in 22 Direktive 2009/72/ES; in
- (c) prepozna vrzeli pri naložbah, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Glede na točko (c) drugega pododstavka se razvojnemu načrtu omrežja za Skupnost lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejne zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev.

⁽¹⁾ UL L 262, 22.9.2006, str. 1.

11. Agencija predloži mnenje o nacionalnih 10-letnih razvojnih načrtih omrežij, da preveri njihovo skladnost z razvojnim načrtom omrežja za Skupnost. Če Agencija opazi neskladnosti med nacionalnim 10-letnim razvojnim načrtom omrežja in razvojnim načrtom omrežja za Skupnost, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja ali razvojnega načrta omrežja za Skupnost. Če je tak nacionalni 10-letni razvojni načrt omrežja oblikovan v skladu s členom 22 Direktive 2009/72/ES, Agencija pristojnemu nacionalnemu regulativnemu organu predlaga spremembo nacionalnega 10-letnega razvojnega načrta omrežja v skladu s členom 22(7) navedene direktive in o tem obvesti Komisijo.

12. ENTSO za električno energijo Komisiji na njeno zahtevo predloži mnenje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena 18.

Člen 9

Spremljanje s strani Agencije

1. Agencija spremlja izvajanje nalog ENTSO za električno energijo iz člena 8(1), (2) in (3) ter poroča Komisiji.

Agencija spremlja, kako ENTSO za električno energijo izvaja kodekse omrežij iz člena 8(2) in kodekse omrežij, ki so bili oblikovani v skladu s členom 6(1) do (10), vendar jih Komisija ni sprejela v skladu s členom 6(11). Če ENTSO za električno energijo ne izvaja kodeksov omrežij, Agencija od ENTSO za električno energijo zahteva, da predloži ustrezno utemeljeno razlago, zakaj tega ni storila. Agencija o tej razlagi obvesti Komisijo in poda svoje mnenje o njej.

Agencija spremlja in analizira izvajanje kodeksov omrežij in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 6(11), ter njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil za spodbujanje povezovanja trgov ter nediskriminacije, učinkovite konkurence in uspešnega delovanja trga, ter o tem poroča Komisiji.

2. ENTSO za električno energijo Agenciji v mnenje predloži osnutek razvojnega načrta omrežja za Skupnost, osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja, in druge dokumente iz člena 8(3).

Agencija v dveh mesecih od prejema dokumentov predloži ustrezno utemeljeno mnenje ter priporočila ENTSO za električno energijo in Komisiji, če meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek razvojnega načrta omrežja za Skupnost, ki ju je predložila ENTSO za električno energijo, ne prispevata k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci, uspešnemu delovanju trga ali k zadostnim čezmejnimi povezavam, ki bi bile na voljo tretjim stranem.

Člen 10

Posvetovanja

1. Pri pripravi kodeksov omrežij, osnutka razvojnega načrta omrežja za Skupnost in letnega delovnega programa iz člena 8(1), (2) in (3) ENTSO za električno energijo v skladu s poslovnikom iz člena 5(1) v zgodnji fazi postopka opravi obsežno posvetovanje na odprt in pregleden način z vsemi ustreznimi udeleženci na trgu, zlasti z organizacijami, ki zastopajo vse zainteresirane strani. V posvetovanje so vključeni tudi nacionalni regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo, uporabniki sistema, vključno z odjemalci, operaterji distribucijskih sistemov, vključno z ustreznimi panožnimi združenji, tehničnimi organi in združenji zainteresiranih strani. Cilj posvetovanja je pridobiti mnenja in predloge vseh ustreznih strani v postopku odločanja.

2. Vsi dokumenti in zapisniki zasedanj v zvezi s posvetovanjem iz odstavka 1 se objavijo.

3. Pred sprejetjem letnega delovnega programa in kodeksov omrežij iz člena 8(1), (2) in (3) ENTSO za električno energijo navede, kako je upoštevala pripombe, ki jih je prejela med posvetovanjem. Če pripomb ni upoštevala, to utemelji.

Člen 11

Stroški

Stroške, povezane z dejavnostmi ENTSO za električno energijo iz členov 4 do 12, krijejo operaterji prenosnih sistemov in se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo le, če so razumni in sorazmerni.

Člen 12

Regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov znotraj ENTSO za električno energijo vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena 8(1), (2) in (3). Zlasti vsaki dve leti objavijo regionalni naložbeni načrt, na podlagi katerega se lahko odločajo glede naložb.

2. Za zagotovitev optimalnega upravljanja omrežja operaterji prenosnih sistemov spodbujajo obratovalne dogovore, prav tako spodbujajo razvoj izmenjave energije, usklajeno dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti, in sicer z nediskriminatornimi tržnimi rešitvami in ob ustreznem upoštevanju konkretnih koristi implicitnih dražb za kratkoročne dodelitve, ter povezovanje mehanizmov izravnave in rezerv električne energije.

3. Za namene doseganja ciljev iz odstavkov 1 in 2 tega člena lahko Komisija določi geografsko območje posameznih struktur regionalnega sodelovanja, pri tem pa upošteva obstoječe strukture regionalnega sodelovanja. Vsaka država članica lahko spodbuja sodelovanje na več kot enem geografskem območju. Ukrep iz prvega stavka, namenjen spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

V ta namen se Komisija posvetuje z Agencijo in ENTSO za električno energijo.

Člen 13

Mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov prejmejo povračilo za stroške, nastale zaradi prevajanja čezmejnih pretokov električne energije po njihovih omrežjih.

2. Nadomestilo iz odstavka 1 izplačajo operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih se čezmejni pretoki začnejo, in sistemov, v katerih se ti pretoki končajo.

3. Nadomestila se izplačujejo redno za določeno preteklo obdobje. Naknadni popravki izplačanih nadomestil se opravijo zaradi upoštevanja dejanskih stroškov, kadar je to potrebno.

Prvo obdobje, za katero se izplačajo nadomestila, se opredeli v smernicah iz člena 18.

4. Komisija določi višino nadomestil za izplačila. Ta ukrep, namenjen spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejme v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

5. Obseg prevajanja čezmejnih pretokov in obseg čezmejnih pretokov, ki se začnejo in/ali končajo v nacionalnih prenosnih sistemih, se določi na podlagi fizičnega pretoka električne energije, ki se dejansko izmeri v danem časovnem obdobju.

6. Stroški, nastali zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, se določijo na podlagi predvidenega dolgoročnega povprečja dodatnih stroškov, ob upoštevanju izgub, naložb v novo infrastrukturo in ustreznega deleža stroškov obstoječe infrastrukture, če se ta infrastruktura uporablja za prenos čezmejnih pretokov, zlasti ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe. Pri ugotavljanju nastalih stroškov se uporabijo priznane standardne metode za izračun stroškov. Koristi, ki jih omrežje pridobi zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, se upoštevajo za zmanjšanje višine prejetih nadomestil.

Člen 14

Cene za dostop do omrežij

1. Cene, ki jih operaterji omrežij zaračunavajo za dostop do omrežja, so pregledne, upoštevajo potrebo po zanesljivosti omrežja in odražajo dejanske dosežane stroške, primerljive s stroški učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja, in se uporabljajo na nediskriminatoren način. Cene ne smejo biti odvisne od razdalje.

2. Če je to potrebno, tarifna stopnja, ki velja za proizvajalce in/ali odjemalce, zagotavlja lokacijske signale na ravni Skupnosti in upošteva višino izgub v omrežju in povzročene prezasedenosti ter naložbene stroške za infrastrukturo.

3. Pri določanju cen za dostop do omrežja je treba upoštevati naslednje:

- (a) plačila in prejemke, ki izhajajo iz mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov;
- (b) dejanska opravljena in prejeta plačila ter pričakovana plačila za prihodnja obdobja, ocenjena na podlagi preteklih obdobj.

4. Določanje cen za dostop do omrežja v skladu s tem členom ne posega v cene za napovedani izvoz in napovedani uvoz kot posledico upravljanja prezasedenosti, kot navaja člen 16.

5. Prav tako ne sme biti posebne omrežnine za posamezne transakcije za napovedani tranzit električne energije.

Člen 15

Zagotavljanje informacij

1. Zaradi zagotavljanja zanesljivosti omrežij v zvezi z upravljanjem prezasedenosti operaterji prenosnih sistemov vzpostavijo mehanizme za usklajevanje in izmenjavo informacij.

2. Varnostni standardi ter standardi za načrtovanje in obratovanje, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov, se objavijo. Objavljene informacije zajemajo splošen sistem za izračun celotne prenosne zmogljivosti in prenosne rezerve, temelječ na električnih in fizikalnih lastnostih omrežja. Taki sistemi morajo pridobiti odobritev regulativnih organov.

3. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ocene razpoložljivih prenosnih zmogljivosti za vsak dan in prikažejo vse proste prenosne zmogljivosti, ki so že rezervirane. Objave se opravijo v določenih časovnih razmikih pred dnevom prenosa in v vsakem primeru zajemajo ocene za teden in mesec vnaprej ter kvantitativno oceno pričakovane zanesljivosti razpoložljivih zmogljivosti.

4. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ustrezne podatke o napovedani in dejanski skupni porabi, o razpoložljivosti in dejanski uporabi proizvodnih zmogljivosti in porabniških naprav, razpoložljivosti in uporabi omrežij in povezovalnih daljnovodov ter izravnalni energiji in rezervni proizvodni zmogljivosti. V zvezi z razpoložljivostjo in dejansko uporabo manjših proizvodnih zmogljivosti in obremenitev se lahko uporabijo zbirni ocenjeni podatki.

5. Zadevni udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo ustrezne podatke.

6. Proizvajalci, ki imajo ali upravljajo proizvodne naprave, od katerih ima vsaj ena proizvodna naprava inštalirano zmogljivost vsaj 250 MW, pet let hranijo urne podatke za posamezen obrat, ki so potrebni za preverjanje vseh operativnih odločitev razporejanja in ponudbene strategije pri izmenjavah električne energije, na dražbah povezovalnih daljnovodov, trgih z rezervno energijo in prostih trgih, da so ti na razpolago nacionalnemu regulativnemu organu, nacionalnemu organu za konkurenco in Komisiji. Podatki na obrat in uro, ki jih je treba hraniti, med drugim vključujejo podatke o razpoložljivih proizvodnih zmogljivostih in predvidenih rezervnih zmogljivostih, vključno z dodelitvijo teh predvidenih rezervnih zmogljivosti na ravni obrata, v času dražbe ali proizvodnje.

Člen 16

Splošna načela upravljanja prezasedenosti

1. Pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja se uporabljajo nediskriminatorne tržne rešitve, ki dajejo učinkovite ekonomske signale vključenim udeležencem na trgu in operaterjem prenosnih sistemov. Če je mogoče, se pri odpravljanju težav s prezasedenostjo omrežja uporabijo netransakcijske metode, to je metode, ki ne zajemajo izbire med pogodbami posameznih udeležencev na trgu.

2. Postopki za omejitev transakcij se uporabijo le v izrednih situacijah, ko mora operater prenosnega sistema ukrepati zelo hitro in ponovno razporejanje in kompenzacija nista mogoča. Vsak tak postopek se uporabi na nediskriminatoren način.

Z izjemo primerov višje sile je treba udeležencem na trgu, ki jim je bila dodeljena zmogljivost, nadomestiti vsako omejitev prenosa.

3. Najvišja možna zmogljivost povezovalnih daljnovodov in/ali prenosnih omrežij za čezmejni pretok se da na voljo udeležencem na trgu, ob upoštevanju varnostnih standardov za zanesljivo delovanje omrežja.

4. Udeleženci na trgu zadevne operaterje prenosnih sistemov pravočasno pred ustreznim obratovalnim obdobjem obvestijo, ali nameravajo dodeljeno zmogljivost uporabiti. Vsaka dodeljena zmogljivost, ki ne bo uporabljena, se ponovno da na trg in sicer na pošten, pregleden in nediskriminatoren način.

5. Operaterji prenosnih sistemov, kolikor je to tehnično možno, združijo vse zahteve po prenosni zmogljivosti v nasprotni smeri po prezasedeni povezavi, da bi ta daljnovod uporabili do najvišje možne zmogljivosti. Ob polnem upoštevanju zanesljivosti omrežja se transakcije, ki sprostijo prezasedenost omrežja, nikoli ne zavrnejo.

6. Vsak prihodek, ki nastane zaradi dodeljevanja povezav, se uporabi za naslednje namene:

- (a) zagotovitev dejanske razpoložljivosti dodeljene zmogljivosti; in/ali
- (b) vzdrževanje ali povečanje povezovalne zmogljivosti prek naložb v omrežje, zlasti z novimi povezovalnimi daljnovodi.

Če prihodkov ni mogoče učinkovito porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b) prvega pododstavka, se lahko ob upoštevanju odobritve regulativnih organov zadevnih držav članic uporabijo v najvišji vrednosti, ki jo določijo ti regulativni organi, kot dohodek, ki ga regulativni organi upoštevajo pri odobritvi metodologije za obračunavanje omrežnih tarif in/ali določanju tarif.

Preostali prihodki se prenesejo na ločen interni račun, dokler jih ni mogoče porabiti za namene iz točk (a) in/ali (b) prvega pododstavka. Regulativni organ obvesti Agencijo o odobritvi iz drugega pododstavka.

Člen 17

Novi povezovalni daljnovodi

1. Regulativni organi lahko na zahtevo za nove povezovalne daljnovode za enosmerni tok za omejeno obdobje odobrijo izvzetje iz določb člena 16(6) te uredbe in členov 9, 32 in člena 37(6) in (10) Direktive 2009/72/ES pod naslednjimi pogoji:

- (a) naložba mora povečevati konkurenco na področju oskrbe z električno energijo;
- (b) stopnja tveganja naložbe je taka, da naložba ne bo izvedena, razen če se odobri izvzetje;
- (c) povezovalni daljnovod mora biti v lasti fizične ali pravne osebe, ki je vsaj po svoji pravni obliki ločena od operaterjev sistemov, v katerih se bo gradil ta povezovalni daljnovod;
- (d) stroški se pobirajo od uporabnikov tega povezovalnega daljnovoda;

(e) da se od delnega odprtja trga iz člena 19 Direktive 96/92/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo⁽¹⁾ noben del kapitalskih ali operativnih stroškov poslovanja povezovalnega daljnovoda ni povrnil iz naslova katerega koli elementa cene za uporabo prenosnih ali distribucijskih sistemov, ki jih povezuje povezovalni daljnovod; in

(f) izvzetje ne škoduje konkurenci ali učinkovitemu delovanju notranjega trga z električno energijo, ali učinkovitemu delovanju reguliranega sistema, s katerim je povezan povezovalni daljnovod.

2. Odstavek 1 se v izrednih primerih uporablja tudi za povezovalne daljnovode za izmenični tok, če so stroški in tveganje zadevne naložbe posebno visoki v primerjavi z običajnimi stroški in tveganjem, ki nastanejo ob povezovanju dveh sosednjih nacionalnih prenosnih sistemov s povezovalnim daljnovodom za izmenični tok.

3. Odstavek 1 se uporablja tudi za pomembna povečanja zmogljivosti na obstoječih povezovalnih daljnovodih.

4. Regulativni organi zadevnih držav članic za vsak primer posebej sprejmejo odločitev o izvzetju iz odstavkov 1, 2 in 3. Izvzetje lahko zajema vse ali del zmogljivosti novega povezovalnega daljnovoda ali obstoječega povezovalnega daljnovoda z znatno povečano zmogljivostjo.

Agencija lahko poda mnenje zadevnim regulativnim organom, ki je lahko podlaga za njihovo odločitev, v dveh mesecih od dne, ko je zahtevo za izvzetje prejel še zadnji od teh regulativnih organov.

Pri odločanju za odobritev izvzetja se za vsak primer posebej upošteva potreba po postavitvi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do povezovalnega daljnovoda. Pri določanju teh pogojev je treba predvsem upoštevati dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, časovni okvir projekta in stanje v državi.

Pred odobritvijo izvzetja regulativni organi zadevnih držav članic določijo pravila in mehanizme za upravljanje in dodeljevanje zmogljivosti. Pravila za upravljanje prezasedenosti vključujejo obveznost, da se neuporabljene zmogljivosti ponudijo na trgu, uporabniki naprav pa so upravičeni do trgovanja s pridobljenimi zmogljivostmi na sekundarnem trgu. Pri ocenjevanju meril iz odstavka 1(a), (b) in (f) tega člena se upoštevajo rezultati postopka dodeljevanja zmogljivosti.

Če se vsi zadevni regulativni organi v šestih mesecih dogovorijo glede odločitve o izvzetju, o tem obvestijo Agencijo.

⁽¹⁾ UL L 27, 30.1.1997, str. 20.

Odločitev o izvzetju, vključno z vsemi pogoji iz drugega pododstavka tega odstavka, je ustrezno utemeljena in objavljena.

5. Odločitev iz odstavka 4 sprejme Agencija:

(a) če se vsi zadevni regulativni organi niso mogli sporazumeti v šestih mesecih od datuma, ko je bila zahteva za izvzetje nazadnje podana pri zadnjem od teh regulativnih organov, ali

(b) na skupno zahtevo zadevnih regulativnih organov.

Preden sprejme odločitev, se Agencija posvetuje z zadevnimi regulativnimi organi in vlagatelji.

6. Ne glede na odstavka 4 in 5 države članice lahko določijo, da mora regulativni organ ali Agencija, odvisno od primera, za uradno odločitev ustreznemu pristojnemu organu države članice predložiti svoje mnenje o zahtevi za izvzetje. To mnenje se objavi skupaj z odločitvijo.

7. Regulativni organi ob prejetju brez odlašanja posredujejo izvod vseh zahtev za izvzetje v vednost Agenciji in Komisiji. Zadevni regulativni organi ali Agencija (organi obveščanja) Komisijo nemudoma seznanijo z odločitvijo in ji dajo na voljo vse ustrezne informacije v zvezi s to določitvijo. Te informacije se lahko predložijo Komisiji v zbirni obliki, ki Komisiji omogoča sprejetje utemeljene odločitve. Informacije zlasti vsebujejo:

(a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je bilo odobreno ali zavrnjeno izvzetje, vključno s finančnimi informacijami, ki utemeljujejo potrebo po izvzetju;

(b) opravljene analize o vplivu odobritve izvzetja na konkurenco in na učinkovito delovanje notranjega trga z električno energijo;

(c) razloge za obdobje in delež celotne zmogljivosti zadevnega povezovalnega daljnovoda, za katerega se izvzetje odobri; in

(d) izid posvetovanja z zadevnimi regulativnimi organi.

8. V roku dveh mesecev od dne po prejetju obvestila iz odstavka 7 lahko Komisija sprejme odločitev, na podlagi katere od organov obveščanja zahteva, da spremenijo ali preklicajo odločitev o odobritvi izvzetja. Ta rok dveh mesecev se lahko podaljša za dodatna dva meseca, če Komisija zahteva dodatne informacije. Ta dodatni dvomesečni rok začne teči dan po prejemu vseh informacij. Začetni dvomesečni rok se lahko tudi podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja.

Če zahtevane informacije niso predložene v roku, določenem v zahtevku, se šteje, da je obvestilo preklicano, razen če se pred iztekom tega roka ta podaljša po privolitvi Komisije in organov obveščanja ali če organi obveščanja z ustrezno utemeljeno izjavo Komisijo obvestijo, da je po njihovem mnenju obvestilo popolno.

Organi obveščanja ravnajo v skladu z odločitvijo Komisije o spremembi ali preklicu odločitve o izvzetju v roku enega meseca in o tem obvestijo Komisijo.

Komisija poskrbi za zaupnost komercialno občutljivih informacij.

Veljavnost odločitve o izvzetju s strani Komisije se izteče dve leti po dnevu sprejetja, če se do takrat izgradnja povezovalnega daljnovoda še ni začela, in pet let po dnevu sprejetja, če povezovalni daljnovod do takrat še ni začel obratovati, razen če Komisija odloči, da je do zamude prišlo zaradi velikih ovir, na katere oseba, ki ji je bilo izvzetje odobreno, ni mogla vplivati.

9. Komisija lahko sprejme smernice za uporabo pogojev iz odstavka 1 tega člena ter določi postopek za uporabo odstavkov 4, 7 in 8 tega člena. Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

Člen 18

Smernice

1. Smernice glede mehanizmov medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov po potrebi v skladu z načeli iz členov 13 in 14 določajo naslednje:

(a) podrobnosti postopka za določanje, kateri operaterji prenosnih sistemov morajo plačati nadomestilo za čezmejne pretoke, tudi kar zadeva razdelitev med operaterji nacionalnih prenosnih sistemov, v katerih se čezmejni pretoki začnejo, in sistemov, v katerih se ti pretoki končajo, v skladu s členom 13(2);

(b) podrobnosti postopka plačil, vključno z določitvijo prvega roka, za katerega se nadomestilo izplača, v skladu z drugim pododstavkom člena 13(3);

(c) podrobnosti metodologij za ugotavljanje prevajanja čezmejnih pretokov, za katere se izplača nadomestilo po členu 13, v smislu količine in vrste pretoka, in določitev obsega teh tokov, kot izvirajo in/ali poniknejo v prenosnih sistemih posameznih držav članic, v skladu s členom 13(5);

- (d) podrobnosti metodologije za določanje stroškov in koristi, nastalih zaradi prevajanja čezmejnih pretokov, v skladu s členom 13(6);
- (e) podrobnosti obravnave v okviru mehanizma medsebojnih nadomestil operaterjev prenosnih sistemov za pretoke električne energije, ki izvirajo ali poniknejo v državah zunaj Evropskega gospodarskega prostora; in
- (f) vključevanje nacionalnih sistemov, ki so med seboj povezani z daljnovodi za enosmerni tok, v skladu s členom 13.

2. Smernice lahko opredelijo tudi ustrezna pravila za postopno uskladitev temeljnih načel za določanje cen za proizvajalce in odjemalce (obremenitev) po nacionalnih tarifnih sistemih, vključno z vplivom mehanizma medsebojnih nadomestil operaterji prenosnih sistemov na nacionalni sistem omrežnin in vzpostavitev ustreznih in učinkovitih lokacijskih signalov, v skladu z načeli iz člena 14.

Smernice omogočijo vzpostavitev ustreznih in učinkovitih usklajenih lokacijskih signalov na ravni Skupnosti.

Nobeno takšno usklajevanje ne preprečuje državam članicam uporabe mehanizmov, s katerimi zagotovijo, da je omrežnina za odjemalce (obremenitev) primerljiva na njihovem celotnem ozemlju.

3. Smernice za zagotavljanje minimalne ravni usklajenosti, potrebne za doseganje cilja te uredbe, po potrebi določajo tudi:

- (a) podrobnosti v zvezi z zagotavljanjem informacij v skladu z načeli iz člena 15;
- (b) podrobnosti pravil trgovanja z električno energijo;
- (c) podrobnosti pravil spodbujanja naložb za zmogljivosti povezovalnih daljnovodov, vključno z lokacijskimi signali;
- (d) podrobnosti o področjih iz člena 8(6).

V ta namen se Komisija posvetuje z Agencijo in ENTSO za električno energijo.

4. Smernice za upravljanje in dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti povezav med nacionalnimi sistemi so določene v Prilogi I.

5. Komisija lahko sprejme smernice o zadevah iz odstavkov 1, 2 in 3 tega člena. Smernice iz odstavka 4 tega člena lahko spremeni v skladu z načeli iz členov 15 in 16, zlasti tako, da vaje vključi podrobne smernice o vseh v praksi uporabljenih metodologijah za dodeljevanje zmogljivosti in zagotovi, da se mehanizmi za upravljanje prezasedenosti razvijajo na način, ki je združljiv s cilji notranjega trga. Kadar je primerno, se pri takšnem spreminjanju smernic določijo tudi skupna pravila o minimalnih

varnostnih in obratovalnih standardih za uporabo in obratovanje omrežij, kot je določeno v členu 15(2). Ti ukrepi, namenjeni spreminjanju nebitvenih določb te uredbe z njenim dopolnjevanjem, se sprejmejo v skladu z regulativnim postopkom s pregledom iz člena 23(2).

Pri sprejemanju ali spreminjanju smernic Komisija:

- (a) zagotovi, da smernice izpolnjujejo minimalno stopnjo usklajenosti, ki je potrebna za doseganje ciljev te uredbe, in da ne prekoračijo okvirov, potrebnih za ta namen; in
- (b) navede način ukrepanja za zagotavljanje skladnosti pravil, uporabljenih v tretjih državah, ki so del elektroenergetskega sistema Skupnosti, z zadevnimi smernicami.

Ko Komisija prvič sprejme smernice v skladu s tem členom, zagotovi, da so v enem osnutku ukrepa vsebovane vsaj točke iz točk (a) in (d) odstavka 1 ter odstavka 2.

Člen 19

Regulativni organi

Regulativni organi pri izvajanju svojih nalog zagotovijo skladnost s to uredbo in smernicami, sprejetimi v skladu s členom 18. Pri izpolnjevanju ciljev te uredbe regulativni organi sodelujejo med seboj, s Komisijo in z Agencijo v skladu s poglavjem IX Direktive 2009/72/ES.

Člen 20

Zagotavljanje informacij in zaupnost

1. Države članice in regulativni organi na zahtevo Komisije tej predložijo vse potrebne informacije za namene člena 13(4) in člena 18.

Regulativni organi predvsem za namene člena 13(4) in (6) redno dajejo na voljo informacije o dejanskih stroških operaterjev nacionalnih prenosnih sistemov ter vse ustrezne informacije v zvezi s fizičnimi pretoki v omrežjih operaterjev prenosnih sistemov, in s stroški omrežij.

Komisija določi razumen rok, v katerem morajo biti informacije predložene, ob upoštevanju kompleksnosti zahtevanih informacij in nujnosti potrebe po informacijah.

2. Če zadevna država članica ali regulativni organ informacij iz odstavka 1 ne zagotovi v roku iz odstavka 1 tega člena, lahko Komisija vse informacije, potrebne za namene člena 13(4) in člena 18, zahteva neposredno od zadevnih podjetij.

Če Komisija pošlje zahtevo za predložitev informacij podjetju, mora obenem posredovati izvod te zahteve regulativnim organom države članice, na katere ozemlju je sedež podjetja.

3. V svoji zahtevi za informacije iz odstavka 1 Komisija navede pravno podlago zahteve, rok za predložitev informacij, namen zahteve ter kazni iz člena 22(2) za posredovanje napačnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij. Komisija ob upoštevanju kompleksnosti zahtevanih informacij in nujnosti potrebe po informacijah določi razumen rok.

4. Zahtevane informacije predložijo lastniki podjetja ali njihovi zastopniki ali, v primeru pravnih oseb, osebe, ki so pooblaščenice za zastopanje bodisi zakonsko bodisi na podlagi ustanovitvenega akta. Kadar ustrezno pooblaščenici odvetniki predložijo informacije v imenu svojih strank, stranka ostane v celoti odgovorna, če so predložene informacije nepopolne, napačne ali zavajajoče.

5. Če podjetje zahtevanih informacij ne predloži v roku, ki ga določi Komisija, ali predloži nepopolne informacije, Komisija lahko z odločbo zahteva informacije, ki jih je treba predložiti. Navedena odločba podrobno opredeli informacije, ki jih je treba predložiti, in določi rok za njihovo predložitev. Odločba navaja kazni, predpisane v členu 22(2). Opozori tudi na pravico, da odločbo pregleda Sodišče Evropskih skupnosti.

Komisija izvod svoje odločbe obenem pošlje regulativnim organom države članice, na katere ozemlju se nahaja kraj stalnega bivališča zadevne osebe ali sedež zadevnega podjetja.

6. Informacije iz odstavkov 1 in 2 se uporabijo le za namene člena 13(4) in člena 18.

Komisija ne sme razkriti tistih informacij, pridobljenih v skladu s to uredbo, ki so zajeti v obveznost varovanja poslovne skrivnosti.

Člen 21

Pravica držav članic do podrobnejših ukrepov

Ta uredba ne posega v pravice držav članic, da vzdržujejo ali uvedejo ukrepe, ki vsebujejo podrobnejše določbe kakor ukrepi iz te uredbe in smernice iz člena 18.

Člen 22

Kazni

1. Brez poseganja v določbe odstavka 2 lahko države članice predpišejo pravila o kaznih za kršitve določb te uredbe in sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo izvajanje teh

določb. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice določbe, ki ustrezajo določbam Uredbe (ES) št. 1228/2003, sporočijo Komisiji do 1. julija 2004 in jo nemudoma obvestijo o vsaki kasnejši spremembi teh določb. O določbah, ki ne ustrezajo določbam Uredbe (ES) št. 1228/2003 Komisijo obvestijo do 3. marca 2011 in jo nemudoma obvestijo o vsaki kasnejši spremembi teh določb.

2. Komisija lahko z odločbo naloži podjetjem denarne kazni, ki ne presegajo 1 % skupnega prometa v preteklem poslovnem letu, če ta podjetja namerno ali iz malomarnosti predložijo napačne, nepopolne ali zavajajoče informacije v odgovor na zahtevo, podano v skladu s členom 20(3), ali ne predložijo informacij v roku, določenem v odločbi skladno s prvim pododstavkom člena 20(5).

Pri določanju višine denarne kazni Komisija upošteva resnost neupoštevanja zahtev iz prvega pododstavka.

3. Predvidene kazni iz odstavka 1 in odločbe, sprejete po odstavku 2, ne smejo biti kazenske narave.

Člen 23

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 46 Direktive 2009/72/ES.

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporabljata člen 5a(1) do (4) in člen 7 Sklepa 1999/468/ES, ob upoštevanju določb člena 8 Sklepa.

Člen 24

Poročilo Komisije

Komisija spremlja izvajanje te uredbe. V svojem poročilu v skladu s členom 47(6) Direktive 2009/72/ES Komisija prav tako poroča o izkušnjah, pridobljenih z uporabo te uredbe. Poročilo predvsem navaja, v kakšni meri je bila ta uredba uspešna pri zagotavljanju nediskriminatornih in stroške odražajočih pogojev za dostop do omrežij za čezmejne izmenjave električne energije, da bi odjemalcem na dobro delujočem notranjem trgu z električno energijo omogočila večjo izbiro in dolgoročno zanesljivost oskrbe, ter v kakšni meri so vzpostavljeni učinkoviti lokacijski signali. Poročilu so po potrebi priloženi ustrezni predlogi in/ali priporočila.

Člen 25

Razveljavitev

Uredba (ES) št. 1228/2003 se razveljavi z učinkom od 3. marca 2011. Sklicevanja na razveljavljeno uredbo se štejejo za sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge II.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 13. julija 2009

Za Evropski parlament
Predsednik
H.-G. PÖTTERING

Člen 26

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 3. marca 2011.

Za Svet
Predsednik
E. ERLANDSSON

PRILOGA I

SMERNICE ZA UPRAVLJANJE IN DODELJEVANJE RAZPOLOŽLJIVE PRENOSNE ZMOGLJIVOSTI POVEZAV
MED NACIONALNIMI OMREŽJI

1. Splošne določbe

- 1.1. Operaterji prenosnih sistemov si prizadevajo sprejeti vse trgovinske posle, tudi posle, ki vključujejo čezmejno trgovanje.
- 1.2. Kadar ni prezasedenosti, tudi ni omejitve dostopa do povezave. Kjer je to običajno, ni potrebe po stalnem splošnem postopku dodeljevanja dostopa do storitve čezmejnega prenosa.
- 1.3. Kadar redni trgovinski posli niso združljivi z varnim delovanjem omrežja, operaterji prenosnih sistemov blažijo prezasedenost v skladu z zahtevami za operativno zanesljivost omrežja in si pri tem prizadevajo zagotoviti, da s tem povezani stroški ostanejo na gospodarsko učinkoviti ravni. V primeru, da ni mogoče uporabiti stroškovno ugodnejših ukrepov, se predvidi ponovno razporejanje ali kompenzacija.
- 1.4. V primeru strukturne prezasedenosti začnejo operaterji prenosnih sistemov takoj izvajati ustrezne vnaprej opredeljene in dogovorjene metode upravljanja prezasedenosti in dogovore. Metode upravljanja prezasedenosti zagotavljajo, da so fizični pretoki električne energije, povezani s celotno dodeljeno prenosno zmogljivostjo, v skladu z varnostnimi standardi omrežja.
- 1.5. Metode, sprejete za upravljanje prezasedenosti, dajejo udeležencem na trgu in operaterjem prenosnih sistemov učinkovite ekonomske signale, podpirajo konkurenco in so primerne za regionalno uporabo ter uporabo v celotni Skupnosti.
- 1.6. Pri upravljanju prezasedenosti se med transakcijami ne sme razlikovati. Določena zahteva za prenosno storitev se zavrne le, kadar sta hkrati izpolnjena oba pogoja:
  - (a) dodatni fizični pretoki električne energije, ki so posledica sprejetja take zahteve, kažejo, da ni več mogoče zagotavljati varnega delovanja elektroenergetskega sistema, in
  - (b) denarna vrednost tega zahtevka je v postopku upravljanja prezasedenosti nižja od vseh drugih zahtev, ki naj bi bile sprejete za isto storitev in pod istimi pogoji.
- 1.7. Pri opredeljevanju ustreznih območij omrežja, v in med katerimi se uporablja upravljanje prezasedenosti, operaterji prenosnih sistemov upoštevajo načela stroškovne učinkovitosti in zmanjšanja negativnih učinkov na notranji trg z električno energijo. Operaterji prenosnih sistemov še zlasti ne smejo omejiti povezovalne zmogljivosti z namenom reševanja prezasedenosti na njihovem nadzornem območju, razen iz zgoraj navedenih vzrokov in vzrokov obratovne zanesljivosti ⁽¹⁾. V primeru take situacije ga morajo operaterji prenosnih sistemov opisati in na pregleden način predstaviti vsem uporabnikom. Tak položaj je dopusten le, dokler se ne najde dolgoročno rešitev. Operaterji prenosnih sistemov vsem uporabnikom opišejo in na pregleden način predstavijo metodologijo in projekte za doseganje dolgoročne rešitve.
- 1.8. Operaterji prenosnih sistemov pri izravnavanju omrežja na nadzornem območju z operativnimi ukrepi v omrežju in ponovnim razporejanjem upoštevajo učinek teh ukrepov na sosednja nadzorna območja.
- 1.9. Do 1. januarja 2008 se usklajeno in v skladu s pogoji varnega delovanja vzpostavijo mehanizmi za upravljanje prezasedene zmogljivosti povezovalnih daljnovodov večkrat na dan z namenom čim bolj povečati tržne priložnosti in predvideti čezmejno izravnavanje.

⁽¹⁾ Operativna varnost pomeni, da „prenosni sistem upošteva dogovorjene varnostne omejitve“.

- 1.10. Nacionalni regulativni organi redno vrednotijo metode upravljanja prezasedenosti, pri čemer posebno pozornost namenijo skladnosti z načeli in pravili iz te uredbe in smernic ter s pogoji, ki jih v skladu s temi načeli in pravili določijo regulativni organi. Tako vrednotenje vključuje posvetovanje vseh udeležencev na trgu in namenske študije.

2. Metode upravljanja prezasedenosti

- 2.1. Metode upravljanja prezasedenosti so tržno zasnovane in omogočajo učinkovito čezmejno trgovanje. Zato se zmogljivost dodeli samo z eksplicitnimi (zmogljivost) ali implicitnimi (zmogljivost in energija) dražbami. Za isto povezavo lahko obstajata obe metodi hkrati. Pri trgovanju večkrat na dan se lahko uporablja neprekinjeno trgovanje.
- 2.2. Metode upravljanja prezasedenosti lahko glede na pogoje konkurence omogočajo tako dolgoročno kot tudi kratkoročno dodeljevanje prenosne zmogljivosti.
- 2.3. Vsak postopek dodeljevanja zmogljivosti dodeli predpisan delež razpoložljive povezovalne zmogljivosti in preostalo zmogljivost, ki še ni dodeljena, ter zmogljivost, ki so jo sprostili imetniki zmogljivosti iz prejšnjih dodelitev.
- 2.4. Operaterji prenosnih sistemov optimizirajo stopnjo zagotovljene zmogljivosti, pri tem pa upoštevajo obveznosti in pravice udeleženih operaterjev prenosnih sistemov ter obveznosti in pravice udeležencev na trgu, da se omogoči učinkovita in smotrna konkurenca. Primeren delež zmogljivosti se lahko ponudi na trgu z nižjo stopnjo zagotovljene zmogljivosti, vendar morajo biti udeleženci na trgu ves čas seznanjeni z natančni pogoji za prenos s čezmejnimi vodi.
- 2.5. Pravice do dostopa do dolgoročnih in srednjeročnih dodelitev so pravice do zagotovljene prenosne zmogljivosti. V času imenovanja velja zanje načelo „uporabi ali izgubi“ ali „uporabi ali prodaj“.
- 2.6. Operaterji prenosnih sistemov opredelijo ustrezno strukturo za dodeljevanje zmogljivosti v različnih časovnih obdobjih. To lahko vključuje možnost rezervacije najmanjšega odstotka povezovalne zmogljivosti za dnevno dodelitev ali dodelitev večkrat na dan. Takšno strukturo dodeljevanja preverijo ustrezni regulativni organi. Pri pripravi svojih predlogov operaterji prenosnih sistemov upoštevajo:
- (a) značilnosti trgov;
  - (b) obratovalne pogoje, kot so posledice združevanja jasno napovedanih razporedov;
  - (c) stopnjo usklajenosti odstotkov in časovne okvire, določene za različne mehanizme dodeljevanja zmogljivosti, ki se uporabljajo.
- 2.7. Pri dodeljevanju zmogljivosti se ne sme diskriminirati med udeleženci na trgu, ki želijo uveljaviti svoje pravice do uporabe dvostranskih dobavnih pogodb, in udeleženci, ki želijo prodajati na borzi električne energije. V določenem časovnem okviru se izbere ponudba z najvišjo implicitno ali eksplicitno vrednostjo.
- 2.8. V regijah, kjer so termiski finančni trgi z električno energijo dobro razviti in učinkoviti, se celotna povezovalna zmogljivost lahko dodeli z implicitnimi dražbami.
- 2.9. Razen v primeru novih povezovalnih daljnovodov, ki so v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003 in členom 17 te uredbe upravičeni do izvzetja, izklicne cene pri metodah dodeljevanja zmogljivosti niso dovoljene.
- 2.10. Načeloma lahko vsi morebitni udeleženci na trgu sodelujejo v postopku dodeljevanja brez omejitev. Da bi se izognili nastajanju ali povečevanju problemov zaradi morebitne zlorabe prevladujočega položaja enega od udeležencev na trgu, lahko ustrezni regulativni organ in/ali organi, pristojni za konkurenco, kjer je to primerno, določijo splošne omejitve ali omejitve za posamezno podjetje zaradi prevladujočega položaja na trgu.
- 2.11. Udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov do določenega roka natančno opredelijo uporabo zmogljivosti za vsako časovno obdobje. Rok je določen tako, da lahko operaterji prenosnih sistemov prerazporedijo neuporabljeno zmogljivost za ponovno dodelitev v naslednjem časovnem obdobju – vključno z uporabo večkrat na dan.

- 2.12. Z zmogljivostjo je mogoče prosto sekundarno trgovati pod pogojem, da je operater prenosnega sistema o tem pravočasno vnaprej obveščen. Kadar operater prenosnega sistema zavrne sekundarno trgovanje (transakcijo), mora to jasno in pregledno sporočiti ter to razložiti vsem udeležencem na trgu in o tem uradno obvestiti regulativni organ.
- 2.13. Finančne posledice neizpolnjevanja obveznosti v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti nosijo tisti, ki so odgovorni za tako neizpolnjevanje. Kadar udeleženci na trgu ne uporabijo zmogljivosti, za katero so se obvezali, da jo bodo uporabili, ali v primeru eksplicitne dražbe zmogljivosti ne trgujejo sekundarno ali zmogljivosti ne vrnejo pravočasno, izgubijo pravice do take zmogljivosti in plačajo dajatve, ki odražajo stroške. Vse dajatve, ki odražajo stroške, nastale zaradi neporabljene zmogljivosti, morajo biti upravičene in sorazmerne. Prav tako mora operater prenosnega sistema, ki ne izpolni svojih obveznosti, udeležencem na trgu nadomestiti izgubo pravic do zmogljivosti. Posledične izgube se pri tem ne upoštevajo. Ključni načini in metode za določanje obveznosti, ki nastanejo zaradi neizpolnjevanja obveznosti, se določijo vnaprej glede na finančne posledice, pregleda pa jih ustrezni nacionalni regulativni organ ali organi.

3. Usklajevanje

- 3.1. Operaterji prenosnih sistemov usklajujejo in izvajajo dodeljevanje zmogljivosti na povezavi v skupnem postopku dodeljevanja. Kadar je pričakovati, da bo trgovinska menjava med dvema državama (operaterjema prenosnih sistemov) znatno vplivala na pogoje fizičnega pretoka v tretji državi (operaterju prenosnega sistema), vsi zadevni operaterji prenosnih sistemov uskladijo metode razreševanja prezasedenosti s skupnimi postopki razreševanja prezasedenosti. Nacionalni regulativni organi in operaterji prenosnih sistemov zagotovijo, da noben od postopkov razreševanja prezasedenosti, ki ima velik vpliv na fizične pretoke električne energije v drugih omrežjih, ni enostranski.
- 3.2. Skupno usklajene metode upravljanja prezasedenosti in postopki za dodeljevanje zmogljivosti na trgu vsaj enkrat letno, mesečno in dan vnaprej, se uporabljajo do 1. januarja 2007 med državami v naslednjih regijah:
- (a) severna Evropa (Danska, Švedska, Finska, Nemčija in Poljska);
  - (b) severozahodna Evropa (Beneluks, Nemčija in Francija);
  - (c) Italija (Italija, Francija, Nemčija, Avstrija, Slovenija in Grčija);
  - (d) srednjevzhodna Evropa (Nemčija, Poljska, Češka, Slovaška, Madžarska, Avstrija in Slovenija);
  - (e) jugozahodna Evropa (Španija, Portugalska in Francija);
  - (f) Združeno kraljestvo, Irska in Francija;
  - (g) baltske države (Estonija, Latvija in Litva).

Pri državah, ki so vključene v povezavo in ki pripadajo več kot eni regiji, se metode upravljanja prezasedenosti lahko razlikujejo, da se zagotovi združljivost z uporabljenimi metodami v ostalih regijah, ki jim te države pripadajo. V tem primeru ustrezni operaterji prenosnih sistemov predlagajo metodo, ki jo nato pregleda ustrezni regulativni organi.

- 3.3. Regije iz točke 2.8 lahko celotno povezovalno zmogljivost dodelijo z dodeljevanjem dan vnaprej.
- 3.4. V vseh teh sedmih regijah se opredelijo združljivi postopki razreševanja prezasedenosti z namenom, da se oblikuje resnično povezan trg z električno energijo. Udeležencem na trgu ne bodo ponujeni nezdružljivi regionalni sistemi.
- 3.5. Zaradi spodbujanja poštene in učinkovite konkurence in čezmejnega trgovanja usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov v regijah iz točke 3.2 vključuje vse stopnje od izračunavanja zmogljivosti in optimizacije dodeljevanja do varnega delovanja omrežja ter jasno dodeljevanje odgovornosti. Tako usklajevanje vključuje zlasti:
- (a) uporabo skupnega modela prenosa, ki učinkovito obravnava med seboj odvisne fizične pretoke v zanki in upošteva neskladja med fizičnimi in trgovinskimi tokovi;

- (b) dodelitev in imenovanje zmogljivosti za učinkovito obravnavanje med seboj odvisnih fizičnih pretokov v zanki;
  - (c) enake obveznosti za imetnike zmogljivosti o posredovanju informacij o nameravani uporabi zmogljivosti, in sicer imenovanje zmogljivosti (za eksplicitne dražbe);
  - (d) enake časovne okvire in čas zapiranja;
  - (e) enako strukturo za dodeljevanje zmogljivosti v različnih časovnih obdobjih (npr. 1 dan, 3 ure, 1 teden itd.) in glede na prodane količine zmogljivosti (količina moči, izražena v MW, MWh itd.);
  - (f) dosleden pogodbeni okvir z udeleženci na trgu;
  - (g) preverjanje, ali pretoki izpolnjujejo varnostne zahteve omrežja za operativno načrtovanje in obratovanje v realnem času;
  - (h) obračunavanje in uveljavljanje postopkov upravljanja prezasedenosti.
- 3.6. Usklajevanje vključuje tudi izmenjavo informacij med operaterji prenosnih sistemov. Narava, čas in pogostost izmenjave informacij je združljiva z dejavnostmi iz točke 3.5 in delovanjem trgov z električno energijo. Ta izmenjava informacij omogoča operaterjem prenosnih sistemov predvsem najboljše možne napovedi globalnega položaja omrežja, da lahko ocenijo pretoke v svojem omrežju in razpoložljive povezovalne zmogljivosti. Operater prenosnega sistema, ki zbira informacije v imenu drugega operaterja prenosnega sistema, udeležnemu operaterju prenosnega sistema vrne rezultate zbiranja informacij.

4. Časovni raspored operacij na trgu

- 4.1. Dodeljevanje razpoložljive prenosne zmogljivosti mora potekati dovolj zgodaj. Pred vsako dodelitvijo zadevni operaterji prenosnih sistemov skupaj objavijo zmogljivost, ki bo dodeljena, in pri tem, kjer je primerno, upoštevajo zmogljivost, zagotovljeno s pravicami do zagotovljenega prenosa in, kjer je ustrezno, s tem povezana imenovanja za pobotanje, ter časovna obdobja, v katerih bo zmogljivost zmanjšana ali ne bo na voljo (na primer zaradi vzdrževanja).
- 4.2. Imenovanje pravic do prenosa mora potekati ob popolnem upoštevanju zanesljivosti omrežja in dovolj zgodaj pred trgovanjem dan vnaprej na vseh ustreznih organiziranih trgih in pred objavo zmogljivosti, ki bo dodeljena na podlagi mehanizma dodeljevanja dan vnaprej ali večkrat na dan. Imenovanje pravic do prenosa v nasprotni smeri se pobotajo zaradi učinkovite uporabe medsebojne povezave. Zaporedno dodeljevanje razpoložljivega prenosa večkrat na dan poteka za dan D.
- 4.3. Zaporedno dodeljevanje razpoložljivega prenosa večkrat na dan poteka za dan D na dan D-1 ali D po izdaji navedenih ali dejanskih razporedov proizvodnje dan vnaprej.
- 4.4. Pri pripravi delovanja omrežja dan vnaprej operaterji prenosnih sistemov izmenjajo informacije s sosednjimi operaterji prenosnih sistemov, vključno z napovedjo topologije omrežja, razpoložljivostjo in predvideno zmogljivostjo proizvodnih enot in pretokov obremenitve z namenom, da se z operativnimi ukrepi optimizira uporaba celotnega omrežja v skladu s pravili za varno delovanje omrežja.

5. Preglednost

- 5.1. Operaterji prenosnih sistemov objavijo vse ustrezne podatke v zvezi z razpoložljivostjo omrežja, dostopom do omrežja in uporabo omrežja, vključno s poročilom, kdaj in zakaj obstaja prezasedenost, ter metodami, uporabljenimi za razreševanje prezasedenosti in načrti za razreševanje v prihodnje.
- 5.2. Operaterji prenosnih sistemov objavijo splošen opis metode upravljanja prezasedenosti, ki se uporablja v različnih okoliščinah za čim večje povečanje zmogljivosti, ki je na voljo na trgu, in splošno shemo za izračun povezovalne zmogljivosti v različnih časovnih obdobjih, ki temelji na električnih in fizikalnih lastnostih omrežja. Tako shemo pregledajo regulativni organi zadevnih držav članic.
- 5.3. Razreševanje prezasedenosti in postopke dodeljevanja zmogljivosti, časovne okvire in postopke za uporabo zmogljivosti, opis ponujenih izdelkov ter pravic in obveznosti tako operaterjev prenosnih sistemov kot stranke, ki prejme zmogljivost, vključno z obveznostmi, ki nastanejo v primeru neizpolnjevanja obveznosti, operaterji prenosnih sistemov podrobno opišejo in na pregleden način posredujejo vsem morebitnim uporabnikom omrežja.

- 5.4. Varnostni standardi za obratovanje in načrtovanje so sestavni del informacij, ki jih operaterji prenosnih sistemov objavijo v odprtem javnem dokumentu. Ta dokument pregledajo tudi nacionalni regulativni organi.
- 5.5. Operaterji prenosnih sistemov objavijo vse ustrezne podatke o čezmejnem trgovanju na podlagi najboljše možne napovedi. Da bi izpolnili to obveznost, zadevni udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov predložijo vse ustrezne podatke. Način objave takih informacij pregledajo regulativni organi. Operaterji prenosnih sistemov objavijo najmanj:
- (a) letno: informacije o dolgoročnem razvoju prenosne infrastrukture in njen vpliv na zmogljivost čezmejnega prenosa;
  - (b) mesečno: predvidena prenosna zmogljivost, ki bo na voljo na trgu čez en mesec in eno leto ob upoštevanju vseh informacij, ki jih ima operater prenosnih sistemov na voljo v času izračuna napovedi (npr. vpliv zimske in letne sezone na zmogljivost vodov, vzdrževanje omrežja, razpoložljivost proizvodnih enot itd.);
  - (c) tedensko: predvidena prenosna zmogljivost, ki bo na voljo na trgu čez en teden ob upoštevanju vseh ustreznih informacij, ki jih imajo operaterji prenosnih sistemov na voljo v času izračuna napovedi, na primer vremenska napoved, vzdrževalna dela na omrežju, razpoložljivost proizvodnih enot itd.;
  - (d) dnevno: prenosna zmogljivost, ki bo na voljo trgu čez en dan ali večkrat dnevno za vsako tržno časovno enoto ob upoštevanju vseh pobotanih imenovanj za dan vnaprej, razporeditev proizvodnje dan vnaprej, predvideno povpraševanje in načrtovana vzdrževana dela na omrežju;
  - (e) skupno dodeljeno zmogljivost za vsako tržno časovno enoto ter vse ustrezne pogoje, pod katerimi se ta zmogljivost lahko uporabi (npr. končna cena na dražbi, obveznosti glede uporabe zmogljivosti itd.), da se ugotovi preostala zmogljivost;
  - (f) čim prej po vsaki dodelitvi dodeljeno zmogljivost in navedbo plačanih cen;
  - (g) skupno uporabljeno zmogljivost za vsako tržno časovno enoto takoj po imenovanju;
  - (h) čim bližje realnemu času: skupne realizirane trgovinske in fizične pretoke za vsako tržno časovno enoto, vključno z opisom vpliva korektivnega ukrepanja operaterjev prenosnih sistemov (kot je omejitve) za reševanje problemov omrežja ali sistema;
  - (i) predhodne informacije o načrtovanih začasnih prekinitvah delovanja ter naknadne informacije o načrtovanih ali nenačrtovanih začasnih prekinitvah delovanja proizvodnih enot, večjih od 100 MW, za prejšnji dan.
- 5.6. Vse ustrezne informacije so na trgu na voljo pravočasno za pogajanje o vseh transakcijah (kot je čas pogajanja o letnih dobavnih pogodbah za industrijske uporabnike ali čas pošiljanja ponudb na organizirane trge).
- 5.7. Operaterji prenosnih sistemov objavijo ustrezne informacije o predvidenem povpraševanju in proizvodnji za časovna obdobja iz točk 5.5 in 5.6. Operaterji prenosnih sistemov objavijo tudi ustrezne informacije, potrebne za čezmejni izravnalni trg.
- 5.8. Po objavi napovedi se za napovedane informacije objavijo tudi naknadno realizirane vrednosti v časovnem obdobju, ki sledi obdobju, na katero se nanaša napoved, ali najpozneje naslednji dan (D + 1).
- 5.9. Vse informacije, ki jih objavijo operaterji prenosnih sistemov, so brezplačne in lahko dostopne. Vsi podatki so dostopni tudi z ustreznimi in standardiziranimi sredstvi izmenjave informacij, ki se opredelijo v tesnem sodelovanju z udeleženci na trgu. Podatki vključujejo informacije o preteklih časovnih obdobjih (za najmanj dve leti), tako da imajo tudi novi udeleženci na trgu dostop do takih podatkov.
- 5.10. Operaterji prenosnih sistemov redno izmenjujejo niz dovolj točnih podatkov o omrežju in pretoku obremenitve z namenom, da lahko vsak operater prenosnega sistema na svojem območju izračuna pretok obremenitve. Isti niz podatkov se na zahtevo posreduje regulativnim organom in Komisiji. Regulativni organi in Komisija zagotovijo zapupno ravnanje s tem nizom podatkov tako v svojem imenu kot tudi v imenu svetovalcev, ki zanje opravljajo analitiško delo na podlagi teh podatkov.

6. Uporaba prihodka od prezasedenosti

- 6.1. Postopki upravljanja prezasedenosti lahko v vnaprej določenem časovnem okviru ustvarjajo prihodek samo v primeru prezasedenosti, ki je posledica navedenega časovnega okvira, razen v primeru novih povezovalnih daljnovodov, ki so v skladu s členom 7 Uredbe (ES) št. 1228/2003 ali členom 17 te uredbe upravičeni do izvetja. Postopek za razdelitev teh prihodkov preverijo regulativni organi. Ta ne sme izkrivljati postopka dodeljevanja v korist katere koli stranke, ki je zaprosila za zmogljivost ali energijo, in ne sme imeti zaviralnega učinka na znižanje prezasedenosti.
  - 6.2. Nacionalni regulativni organi delujejo pregledno, kar zadeva uporabo prihodkov, ki izhajajo iz dodeljevanja povezovalne zmogljivosti.
  - 6.3. Prihodek od prezasedenosti si razdelijo zadevni operaterji prenosnih sistemov v skladu z merili, o katerih so se sporazumeli zadevni operaterji prenosnih sistemov in ki so jih pregledali ustrezni regulativni organi.
  - 6.4. Operaterji prenosnih sistemov vnaprej jasno določijo, kako bodo uporabili nastale prihodke od prezasedenosti, in poročajo o dejanski uporabi tega prihodka. Regulativni organi preverijo in potrdijo, da je ta uporaba v skladu s to direktivo in smernicami in da je skupni znesek prihodka od prezasedenosti, ki izhaja iz dodeljevanja povezovalne zmogljivosti, namenjen najmanj enemu od treh namenov iz člena 16(6) te uredbe.
  - 6.5. Regulativni organi vsako leto do 31. julija istega leta objavijo poročilo, v katerem so navedeni prihodki, nastali v 12-mesečnem obdobju do 30. junija istega leta, in kako so bili ti zadevni prihodki uporabljeni, ter potrditev, da je ta uporaba v skladu s to uredbo in temi smernicami ter da je skupni znesek prihodka od prezasedenosti namenjen enemu od treh predpisanih namenov.
  - 6.6. Uporaba prihodka od prezasedenosti za naložbe za vzdrževanje ali povečanje povezovalne zmogljivosti se dodeli zlasti posebnim, vnaprej opredeljenim projektom, ki prispevajo k razbremenitvi obstoječe povezane prezasedenosti in ki se lahko izvedejo v razumnem času, zlasti kar zadeva postopek odobritve.
-

PRILOGA II

KORELACIJSKA TABELA

Uredba (ES) št. 1228/2003	Ta uredba
Člen 1	Člen 1
Člen 2	Člen 2
—	Člen 3
—	Člen 4
—	Člen 5
—	Člen 6
—	Člen 7
—	Člen 8
—	Člen 9
—	Člen 10
—	Člen 11
—	Člen 12
Člen 3	Člen 13
Člen 4	Člen 14
Člen 5	Člen 15
Člen 6	Člen 16
Člen 7	Člen 17
Člen 8	Člen 18
Člen 9	Člen 19
Člen 10	Člen 20
Člen 11	Člen 21
Člen 12	Člen 22
Člen 13	Člen 23
Člen 14	Člen 24
—	Člen 25
Člen 15	Člen 26
Priloga	Priloga I